

ADRIANA NICOLAU JIMÉNEZ

La reina i l'esclava

Obra finalista del III Concurs de Relats Breus de la UAB
«L'Autònoma en 3.000 paraules»

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Publicacions

La reina i l'escalva d'Adriana Nicolau Jiménez és una de les dues obres finalistes del III Concurs de Relats Breus «L'Autònoma en 3.000 paraules», convocat per la Universitat Autònoma de Barcelona, i que té com a objectiu promoure, entre els estudiants, la creació literària i contribuir a dinamitzar la vida cultural de la UAB.

© del text: Adriana Nicolau Jiménez, 2012
© de l'edició: Servei de Publicacions de la UAB, 2012

Edició:

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
Edifici A. 08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel. 93 581 10 22
Fax 93 581 32 39
sp@uab.cat
www.uab.cat/publicacions

Amic Paris,

Sé que et sorprendrà que t'escrigui després de tant de temps. El que t'he d'explicar, però, difícilment hauria pogut ser formulat abans. Ara ja no sóc a l'Autònoma i no hi haurà el perill que ningú ens reconegui; ha passat el temps i puc pensar amb claredat en tota la nostra història. Potser ara seré capaç de dir-te el que fa cinc anys hauries d'haver sabut.

És probable que la retòrica se m'emporti. He llegit moltes vegades que les paraules traeixen el pensament, però em fa l'efecte que les paraules escrites el traeixen encara més. El llenguatge es veu tan mancat per representar la realitat i la meva pobra llengua queda tan lluny del que realment va ser, que el que et diré distarà molt del que realment penso. Encara que dediqués tota una vida a cisellar un estil, el temps i la memòria modificarien els records i aquests quedarien igualment lluny del text, com ho són ara.

És possible, Paris, que els moments decisius de la nostra vida mai no arribin a ser definibles del tot; qualsevol personatge de Sagarra o el dolor de l'emperador Adrià ens semblaran sempre més nítids. Però a tu necessito dir-t'ho, perquè el que apareix en aquesta carta forma part intrínseca dels anys en què vaig créixer. I quan aquests acaben, al capdavant ens adonem que hem posat tota la sang en el joc d'una farsa inútil, i no ens queda altra cosa que una mica de mal gust a la boca

d'allò que marcarà la nostra manera de veure el món. Sobretot he de dir-t'ho, Paris, perquè sobre les coses que han esdevingut d'una manera, l'únic que ens queda és amuntegar paraules.

No imagino què faràs quan llegeixis això. Segurament serà com sempre: seràs a casa del teu avi, pensaràs, posaràs cara de sorprès; i no pretenc que facis res més, tret de llegir fins al final.

Quan vaig tornar de Venècia, Paris, et vaig portar el regal que tu m'havies demanat. Va ser llavors que vaig prendre dues decisions simultànies: la de dir-t'ho tot, per fi, d'una vegada, i la de no trucar-te fins que tu no ho fessis. Per això no vaig arribar a donar-te mai el primer número de la revista del *Corto Maltès*. Era una peça de col·leccionista; un exemplar preciós, amb dibuixos de Pratt i de Manara, que em va caure a les mans per un preu irrisori, d'una manera estranya que no pertany a l'àmbit de les coses normals. Jo era a Campo Santo Stefano llegint un llibre del Maltès i un home va fixar-se en aquest detall. No sé ben bé com, vam posar-nos a parlar i va acabar dient-me que m'assemblava a la Venexiana Stevenson. Era un antiquari especialitzat en el personatge. Aquella mateixa tarda vaig anar a veure'l i em va ensenyar el primer número de la revista, fotos d'artistes, llibres rars. El més curiós de tot és que, mentre va durar la conversa, l'antiquari li va estar explicant al seu ajudant, en un to dramàtic i pensant-se que jo no entenia res del que deien, que jo l'havia torbat molt, que estava molt nerviós i no sabia què havia de fer. Imagina'm davant aquella mena de Don Joan *manqué* a punt de regalar-me una de les seves millors peces. L'únic que se'm va acudir de dir-li va ser que la revista no

me la quedaria jo, sinó que seria per a algú altre, un amic molt especial.

Aquell amic, Paris, no em va trucar més, i la revista que no havia de ser per a mi encara és a l'estudi. Però jo vaig vinclar-me com un jonc i no em vaig trencar; vaig despenjar el gravat i vaig oblidar-lo. A ell, que m'havia dibuixat despullada com DiCaprio dibuixava Rose en l'escena més romàntica que totes les bledes de la meva generació teníem al cap; a ell, que havia escoltat amb mi *Ella & Louis* a la cuina, que m'havia portat al mar, al mar; a ell, el vaig oblidar. Però tot això són coses que van passar després, quan ja feia cinc anys que t'havia conegut, i no és d'això que volia parlar-te.

D'entre tot el que ha conformat la nostra història, puc aspirar a fer-te arribar pur un sol detall. Potser és l'únic que podries arribar a entendre tal com jo el recordo, més enllà del llenguatge. Un sol segon, el germinal: el moment sense paraules de la nostra primera mirada. Recordo, com si fos ahir, que em vaig girar des del meu banc per mirar-te, Paris, i que em vas prendre la mirada com Jàson a Medea, i vaig acabar amb tu aquella mateixa nit a causa d'un segon que va posar en marxa tantes coses, un joc fosc, tot el que va venir després... Ho recordes? Perquè és l'únic moment que et puc explicar acostant-me una mica a la realitat; el segon transcendental que em va ullprendre com a Beatriu, com a Laura, que irremissiblement va arrossegar-me cap a tu. I hauries d'imaginar-lo despulat, retrocedir en el temps i pensar-lo exempt, abans de tot, pur: un aleteig frívol en el cel dels teus ulls.

Recordes aquella tarda que vam passar junts a l'Autònoma? Havíem quedat als Ferrocarrils i

vam anar a dinar a la gespa, la que queda entre Dret i Ciències, a la banda contrària a la parada del bus. Beviés moltíssim i ens vam emborratxar amagats entre les ombres dels pollancre. Què seria la nostra grisa universitat franquista sense les seves branques? Recordo que havies cuinat tot el matí i vam menjar fideus a la cassola. Em vas regalar un llibre de Kavafis i quan me'l vas donar vas dir que era robat: de més valor, per tant, per la dificultat de l'empresa. Com desapareix el món quan s'està en l'exacta companyia.

Després vam marxar a Barcelona, a la presentació de l'últim llibre de Carles Hac Mor. Era a l'Arts Santa Mònica —línia verda, Drassanes—, vam arribar tard i encara estàvem borratxos. Hac Mor estava malalt i presentava Ester Xargay, però no ens va importar gaire; nosaltres hi anàvem pels col·laboradors i en el fons no sabíem ben bé qui era. Nopca, Noguera i gent d'aquesta generació van pujar a parlar i mentrestant nosaltres vam muntar un escàndol. Ens van cridar força cops l'atenció i dies després un professor del departament em va dir que m'hi havia vist i em va preguntar molt interessat quina opinió tenia de l'homenatjat. Aquella mateixa tarda, després de l'acte, tu i jo vam anar a fer una birra amb P. V., que et coneixia i em sembla que et mirava de bon ull. En una altra circumstància potser això m'hauria molestat, però llavors gairebé ni me'n vaig adonar, perquè quan estàvem junts tot es tornava màgic. I recordo que era exactament això el que sentia quan finalment vas haver de marxar i vaig allunyar-me de tu a través de la nit il·luminada de Barcelona. Tenia l'absoluta convicció que aquella vegada era la definitiva, que

llavors sí que estàvem construint alguna cosa de debò.

Quan es va acabar el curs a Lletres vaig marxar a Basilea. Em sembla que va ser allà on vaig comprar-te la postal de Picasso, amb els seus ulls poderosíssims mirant a través d'una màscara de paper. Després de pensar durant dies què t'escriuria, vaig optar per una línia de Laia Noguera. Perquè sabessis que al final, a l'últim moment i després d'anar a Barcelona només per aconseguir-lo, havia comprat el llibre que feia tant de temps que em recomanaves. Vaig optar pel vers que des de Suïssa va viatjar fins a la Garriga i que no vas reconèixer.

Ànima, ànima meva, qui em cridava a l'estiu de les glicines, d'aquella elegància despòtica dels estius modernistes, de les tanques florides, de l'ondulació de les teulades que era el teu paisatge natural? «El verd serà intens com ser jo a través teu», deia la Noguera. Suposo que es refereix a aquell verd extrem que fan les fulles del cirerer al maig, amb l'última llum. I diu que és *intens* perquè la meva voluntat de passar-ho tot pel teu tamís era absoluta.

Mai no vaig entendre per què deies que jo era com l'última melmelada del pot, que ningú no assaboria i per això tu la trobaves més dolça; per què vas encapçalar la carta que vas escriure sobre Hofmannsthal amb el meu nom i vas tornar, després d'un any de no veure'ns, per trucar a la meva porta; per què, quan vaig deixar de buscar-te, no vas fer res per intentar retenir-me. Durant els últims temps, jo havia deixat traslluir molt feblement el que sentia per tu. En el que lla-

vors em va semblar el sùmmum de la sinceritat, vaig enviar-te deu poemes pels deu dies que havies passat fora durant l'últim estiu. Ho recordes? Tenint en compte que la nostra era una relació d'una fredor absoluta, aquells deu poemes van ser el màxim que les meves forces em van permetre. I això que jo, quan em mirava a mi mateixa, no volia ser ni la teva amiga, ni la teva nòvia, ni la noia a qui trucaves quan no sabies què fer; volia ser la teva dona. Però vaig acabar adonant-me que, per més esforços que fes, no rebria mai una resposta teva. I suposo que l'explicació de tot això és la més senzilla de totes, la més raonable, la més dolorosa. Potser, al cap i a la fi, no estava equivocada i jo tenia un interès molt relatiu per a tu, i tu tenies molt més talent, escrivies millor i més que jo. Molt més, és clar. Qui podria haver superat aquell doll continu dels teus poemaris a rajaploma?

La veritat és que durant tot el temps que vam estar junts —però d'això no me'n vaig adonar fins més tard— jo no vaig comptar per a res. Encara avui no sé si vas ser tu, que sempre et miraves el melic d'aquella manera tan descarada, o vaig ser jo, que em vaig posar per sota des del primer moment. Al capdavant, el més probable és que fos una barreja de la teva ceguesa i la meva indigència de dignitat. El dia que em vas regalar el gravat, per exemple, feies broma i em vas cridar l'atenció sobre la teva generositat. Dit això, vas callar un moment i vas afegir, com si per un moment haguessis pensat en veu alta, que potser en el fons ho feies per ego. Però jo, en aquells moments, no m'adonava del que passava i res no em semblava sorprenent. Amb el temps, vaig ado-

nar-me que havia llegit el que escrivies i el que llegies, anat on anaves i pensat el que pensaves per ser digna de tu. Fins a l'últim moment vaig oblidar l'única cosa imprescindible: ser jo mateixa. Mentrestant, una revista, a la qual tu estaves subscript, va publicar uns textos meus i ni tan sols te'ls vas llegir. Res del que jo considerava èxits en aquells moments no tenia cap importància; jo estava sempre en desavantatge perquè no militava tant com tu. Era un tema que em preocupava perquè sempre he tingut mala consciència de ser una nena malcriada, com Gil de Biedma... Què hi farem, oi? També jo sóc una escriptora lenta i també a mi m'agraden massa els homes.

I així, perquè tu no m'estimaves, vaig acabar tenint un home a cada port. L'Àrtemis —te'n recordes?— sempre em diu que si jo fos un noi seria un Casanova imperdonable, i que només hi ha hagut un home que m'hagi marcat. Aquest home diferent de la resta has estat tu, Paris. Qui, si no? N'hi va haver d'altres, però no van ser res comparats amb el que has representat per a mi. D'entre tots, tu eres el que no tenia por, o això semblava. Volies viure i *sabies* viure, que és el que al final importa... Ja ho veus, a mesura que m'hi paro a pensar, acabo trobant-te més avantatges a tu i més inconvenients als altres. Els records es confabulen i ja no sé què és cert i què he inventat. I a vegades penso que potser encara estic enamorada. No sé ben bé què significa aquesta paraula, però podria dir que és això: posar-me a pensar en la nostra història i que la resta de la meva vida faci aigües com una aquarel·la mullada.

Malgrat tot, sempre que he pensat de tornar-te a veure, he acabat dient-me que no podia ser

—tant durant l'època que vam passar separats com quan ja s'havia acabat tot— pel convenciment que no escrivia prou, i que el poc que feia no seria comparable als teus poemes. Diràs que concebo les relacions en termes d'enfrontament i que això és malaltís, però aquesta parafernàlia psicologista no m'interessa. Totes les relacions són un encontre entre poders: un equilibri més o menys estable, un xoc frontal, una submissió. I el que jo he fet ha estat concebre les relacions en termes de lluita per defensar la meva extrema feblesa. Amb el temps, això et porta a tenir una defensa tan forta que en el moment que cau et quedes totalment desarmat. Quedes, no pas manipulable, sinó disposat a manipular-te a tu mateix per intentar assemblar-te a una imatge que no ve d'enlloc. No a allò que l'altre espera de tu, sinó al que tu creus que l'altre vol que siguis. Un mecanisme pervers.

I jo no vaig tornar mai a buscar-te perquè tenia desprotegit l'únic bastió des d'on m'hauria pogut defensar: l'escriptura. M'he passat la vida fent el que s'esperava de mi, tornant-me un mirall absurd, agafant els camins que m'allunyaven del centre. He perdut molt de temps fugint de l'única passió en la qual realment m'hi anava la vida. I en aquells moments, tu posaves en el cultiu d'aquesta passió tota la teva ànima, mentre que jo m'hi resistia tant com podia. Vaig arribar a venerar la teva abnegació pel bastió comú que jo menystenia; potser va ser per això que van començar a establir-se els odiosos rols. Llavors tu tenies als meus ulls el tresor més preuat: feies exactament el que et donava la gana. En el fons he estat tan poruga, i tan valenta als ulls de tothom, quina

ironia... I ara entenc que jo vaig tenir part de la culpa quan vaig deixar que passessis per sobre meu, quan em vaig deixar rosegat les venes per la por. Les mancances de la nostra història, Paris, també eren conflictes que venien de mi. No és el que, al cap i a la fi, li passa a tothom? Em pregunto també, i sobretot, si alguna vegada seré capaç de no ser ni la reina ni l'esclava.

No pateixis perquè ningú sàpiga la nostra història: he canviat els noms i he marxat a un altre país. Vas posar tant d'esforç a amagar el que teníem, que al llarg dels cinc anys que vam estar junts només vam passar a l'Autònoma una sola tarda. De totes maneres, tu vas considerar-ho sempre una història banal, i ara tot això et deu quedar molt lluny. Ja és tard perquè t'escrigui una carta com la que vaig enviar-te, segons va afirmar Ovidi, abans que em raptessis. Mai no cremaràs per mi una ciutat, ni mataràs herois, ni començaràs una guerra de lustres per tenir-me. La meva carta és amarga com les d'Heloïsa i no té la frisança de futur que hi ha en la veu d'Helena. Sovint l'esperança s'equivoca en els seus presagis, Paris. Potser t'hauria escaigut més el nom d'Abelard.

M'ha calgut molt de temps per desmentir els presagis de la meva esperança, perquè no va ser fins al final que vaig començar a adonar-me de tot. He passat anys esperant una mirada teva, una paraula. Jo, que el més perillós que he fet a la vida ha estat fer-ho sense condó, jo, la reina i l'esclava. Anys d'esperar-te i anys de plorar-te i, al mig, només una besada, que diria el poeta. I ni sentida. He passat així cinc anys: pràcticament la totalitat de la meva vida conscient. Potser aquest

camí per desprendre'm de tu, de la teva idea, ha estat el meu pas a la vida adulta. Aconseguir autonomia i esperit crític, com diu el savi Ramoneda. I que difícil!

He trigat cinc anys a poder escriure't aquesta carta. He convertit en paraules el que no havia estat dit ni plorat, i ara puc volar. Ah!, quant de temps feia que no somiava que volava lliscant sobre els terrats i les antenes raquíiques, emprenent el vol sense esforç, dins l'aire com dins una aigua més subtil, més pura, més empàtica amb el meu cos de carn... I malgrat tot, Lord Chandos tenia raó en una cosa: mai no podré arribar a explicar-te realment què és el que tot això representa, perquè els fets se m'han fet paraules a les mans i el meu dolor es quedarà per sempre sense el nom que es mereixia. Ja veus en què ha acabat tot, doncs: pura literatura. Maleïda la gràcia.

Cuida't molt.

Helena

Adriana Nicolau Jiménez va néixer a Barcelona l'any 1990. Estudia filologia catalana i actualment viu a París.